DAGENS INDUSTRI
TISDAG 20 SEPTEMBER 2016

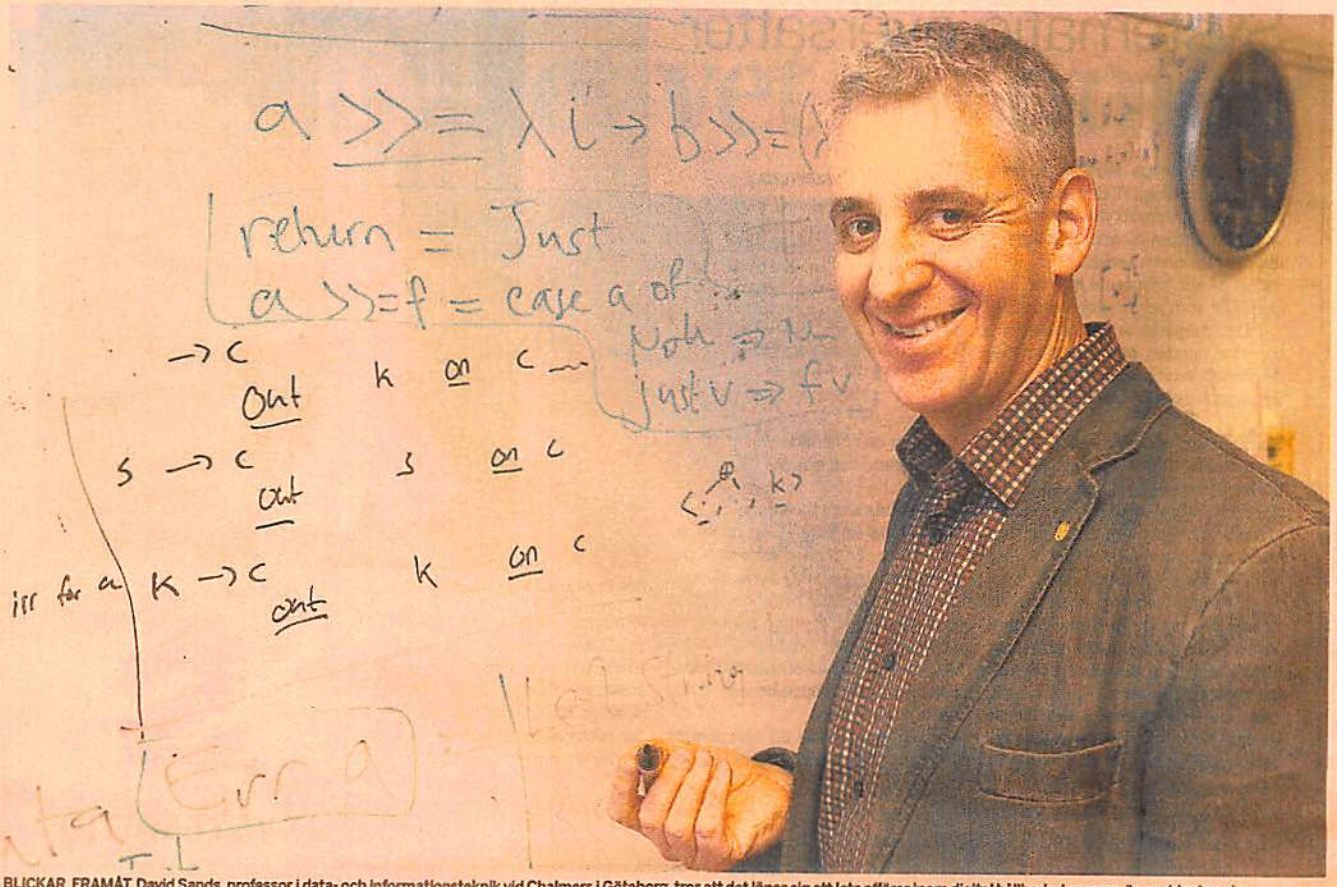

BLICKAR FRAMÅT. David Sands, professor i data- och informationsteknik vid Chalmers i Göteborg, tror att det lönar sig att leta affärer inom digital hållbarhet snarare än snabba trender.

FOTO: J-O YXELL

”Tänk långsiktigt”

It-professorn David Sands tror digital hållbarhet lönar sig

Stora datamängder, molntjänster och automation är på modet, men var finns nästa stora, snabba it-trend?

Glöm den – tänk långsiktigt i stället, tycker Chalmersprofessorn David Sands.

När alla letar efter ”Nästa Stora Grej”, it-innovationer som kan bli riktigt stora riktigt fort, då vill David Sands hellre prata om det långa loppet. Lägg i stället fokus på digital hållbarhet enligt honom – där finns affärsmöjligheter.

En stunds eftertanke kan betyda pengar.

”Vi kan till exempel bygga självkörande bilar – men vi kan inte skydda dem mot att bli hackade än. Det håller så klart inte på sikt”, säger David Sands, som är professor i data- och informationsteknik.

Snart kommer dessutom hela trafiksystem, inte bara enskilda bilar, att sköta sig själva. Då måste systemen vara långsiktigt säkra.

”Om din bil, eller trafikljusen, hackas medan du kör 100 km i timmen – det är en skrämmande framtid.”

Den som kan stoppa hackarna kan göra bra affärer. I juli 2015 tog två hackare över och stoppade en Jeep Cherokee i USA, bara för att visa hur lätt det var att göra. Hackarna slog på radion och vindrutetorkarna i bilen innan de stängde ner motorn helt, mitt på en motorväg, med en reporter från tidningen Wired i.

Händelsen tvingade Jeep att återkalla över en miljon bilar och visar vad som kan hända när produktutvecklingen springer ifrån säkerheten.

Samma sak gäller med personliga data. Om både företag och användare ska kunna använda nätet i längden krävs hederligare surfande – att alla vet vilka data företagen samlar in och varför.

Många svenskar känner inte till att upp mot femtio olika aktörer kan samla in uppgifter om användarna på en helt vanligt nyhetssajt, enligt David Sands.

PÅ LAGER. Allt mer personliga data sparas.

FOTO: SUSANNE LINDHOLM

Christina Lagerstedt, Acreo Swedish ICT.

”Vanliga människor måste få bättre reda på vad som händer med deras personuppgifter”, säger David Sands.

Fler och fler blir misstänksamma, och skaffar annonsblockerare i protest.

”Om företagen stjäl mina data i hemlighet för att annonsera till mig, då tänker inte jag spela deras spel, tänker många. Andra gillar bara inte reklam.”

Detta medför att annonsintäkterna sjunker sakta men säkert. Om mediebolagen tänkt långsiktigt hade de varit försiktigare med annonser eller lagt pengar på teknik som motverkar annonsblockerare, anser han.

Grundproblemet är bristen på förtroende. En del företag, som Google, har förstått och börjat experimentera med att samla in data utan att hämta in personuppgifter. Google använder en lovande teknik, differential privacy:

”Den tar fram användarstatistik för webbläsaren helt anonymt, och med öppen källkod, så att alla som vill kan titta in i systemet och se hur det fungerar. Bra”, tycker David Sands.

Det skiljer sig från Apple, som bygger in liknande teknik i nya operativsystemet Ios 10. Men Apple tillåter ingen insyn i sitt system.

”Apple vill helt enkelt att vi ska lita på att de hanterar våra uppgifter korrekt”, säger professor David Sands.

Christina Lagerstedt, forskningsledare på forskningsinstitutet Acreo Swedish ICT, håller med.

”Google har blivit stämda flera gånger, så jag förstår att företaget funderar på sina möjligheter”, säger hon.

En trend är datafusion: att köpa in och lägga ihop data från väldigt många håll. Datafusion lär öka misstron mellan användare och bolag, inte minska den. Den förutsätter att nätanvändarna vet mer om vilka data som kan säljas och varför och känner att det går bra.

”Nätdata är hårdvaluta som företag som till exempel mobiloperatörer kan tjäna stora pengar på att sälja. Men en del avstår i dag för varumärkets skull”, säger Christina Lagerstedt, på Acreo.

It-tekniken måste också hjälpa till att spara resurser – som när smarta trafiksystem sparar energi. Och så måste it-systemen själva dra mindre energi, enligt David Sands.

”Vi kommer att se många affärsidéer inom hållbarhet”, säger David Sands.

JONAS FREDÉN
red@di.se
08-573 650 00

DI Fakta

Personliga data

- **Enligt en undersökning** från forskningsinstitutet Pew i USA anser nio av tio amerikaner att de har tappat kontrollen över sina personliga nätdata.
- **I en undersökning** säger omkring var tredje svensk nätanvändare att man inte vill dela med sig av sitt internetbeteende till sin operatör – trots att de borde förstå att de redan gör det.
- **Omkring** var tredje svensk använder annonsblockerare.

SVAR TILL DI:s IT-TEST

- Här är rätta svaren i it-testet på föregående uppslag: 1b, 2c, 3a, 4c, 5b, 6c, 7a, 8b, 9b